

ตะวันออกที่ท่าพระอาทิตย์
โดย นพ. นรนาถ

ร่างกฎหมายซูเปอร์โพลตั้ง ปฏิรูปหรือแปรรูปอำนาจ?

วันศุกร์ที่ผ่านมา สภาิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ลงมติวาระแรก รับหลักการ เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติการพัฒนากำกับดูแลและบริหารรัฐวิสาหกิจ พ.ศ.

เป็นครั้งแรกที่มีกฎหมายกำกับควบคุมการบริหารงานรัฐวิสาหกิจโดยรวม เพราะที่ผ่านมา การบริหารงานรัฐวิสาหกิจอยู่ใต้กระทรวงเจ้าสังกัด การแต่งตั้งโยกย้ายผู้บริหาร เป็นอำนาจของเจ้ากระทรวง

เมื่อก่อนนี้ แม้จะมีคณะกรรมการนโยบายและกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจ หรือ คณร.ก็เป็นคณะกรรมการที่แต่งตั้งด้วยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ไม่มีอำนาจเหนือรัฐวิสาหกิจ มีเพียงหน้าที่เสนอแนะ และวิเคราะห์ผลการดำเนินงานเท่านั้น

มาถึงยุค คสช.หลังรัฐประหารได้เพียงเดือนเดียว พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ใช้คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายและกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจชุดใหม่ ทำหน้าที่ยกเครื่องรัฐวิสาหกิจให้มีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ และสนับสนุนส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้าร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ

ร่าง พ.ร.บ.การพัฒนาการกำกับดูแลและบริหารรัฐวิสาหกิจเป็นผลงานของคณะกรรมการชุดนี้

ร่าง พ.ร.บ.นี้ตั้งอำนาจการกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจจากกระทรวงต้นสังกัด ไปอยู่กับคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ ซึ่งเป็นคณะกรรมการระดับชาติ แต่งตั้งโดย พระราชบัญญัติ ไม่ใช่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี มีอำนาจเบ็ดเสร็จในการกำกับ ดูแลรัฐวิสาหกิจ ทั้งการจัดทำยุทธศาสตร์รัฐวิสาหกิจ การกำหนดแนวทางการดำเนินงาน วงเงินลงทุน การกลั่นกรองกรรมการรัฐวิสาหกิจ และการประเมินผลงาน

คณร.ภายใต้กฎหมายใหม่นี้ มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รองนายกรัฐมนตรี เป็นรองประธาน มีกรรมการประกอบด้วยรัฐมนตรีคลัง รัฐมนตรีอื่นๆ อีก 2 คน ปลัดกระทรวงการคลัง เลขาธิการสภาพัฒน์ เลขาธิการกฤษฎีกา ประธานกรรมการบรรษัทวิสาหกิจแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอีก 5 คน

นอกจากอำนาจหน้าที่กำกับดูแลรัฐวิสาหกิจที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว คณร.ยังมีอำนาจกำหนดสัดส่วนการถือหุ้นของกระทรวงการคลัง หรือบรรษัทวิสาหกิจแห่งชาติ ในรัฐวิสาหกิจ ที่เป็นบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชน

การจัดตั้ง “บรรษัทวิสาหกิจแห่งชาติ” เพื่อทำหน้าที่เป็นเจ้าของรัฐวิสาหกิจ และพัฒนารัฐวิสาหกิจในฐานะผู้ถือหุ้นเชิงรุก (Active Shareholder)

การตั้งบรรษัทวิสาหกิจแห่งชาติ หรือซูเปอร์โพลตั้ง เป็นหัวใจสำคัญร่าง กฎหมายนี้จึงถูกเรียกว่า กฎหมายซูเปอร์โพลตั้ง

ซูเปอร์โพลตั้งทำหน้าที่ในฐานะผู้ถือหุ้นในรัฐวิสาหกิจที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ฯ หรือแปลงสภาพเป็นบริษัทจำกัดแล้ว 12 แห่ง ซึ่งมีทรัพย์สินรวมกันเกินครึ่งของรัฐวิสาหกิจทั้งหมด เช่น การบินไทย ปตท. ท่าอากาศยานไทย อสมท ทีโอที กสท โทรคมนาคม ไปรษณีย์ไทย ฯลฯ

ยกเว้นธนาคารกรุงไทย เพราะกองทุนเพื่อการพัฒนาและฟื้นฟูระบบสถาบันการเงิน เป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ และบริษัทวิทยุการบิน เพราะเป็นกิจการที่ไม่แสวงหากำไร

กระทรวงการคลังซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัททั้ง 12 แห่งนี้จะโอนหุ้นไปให้ บริษัทวิสาหกิจแห่งชาติ

บริษัทวิสาหกิจแห่งชาติ ถือหุ้นทั้งหมดโดยกระทรวงการคลัง และมีข้อห้ามไม่ให้โอนเปลี่ยนมือหุ้น

บริษัทวิสาหกิจแห่งชาติ มีกรรมการไม่เกิน 10 คน แต่งตั้งโดย คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากการสรรหาไม่เกิน 9 คน ซึ่งต้องไม่เป็นข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำ และกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ 1 คน ซึ่งสรรหาโดยกรรมการบริษัท

ร่าง พ.ร.บ.นี้ เป็นการปฏิรูปองค์กรที่กำกับดูแลวิสาหกิจด้วยความหวังว่า การปฏิรูปเชิงสถาบัน จะทำให้ได้ผู้บริหารวิสาหกิจที่ดี มีความสามารถ ทำให้วิสาหกิจเป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจได้จริง

เป็นธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงที่จะต้องมีผู้ไม่เห็นด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ที่ไม่เคยมีมาก่อนอย่างเช่น การบริหารจัดการวิสาหกิจไทย

ร่าง พ.ร.บ.นี้จึงถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่ามีเจตนาแฝงเร้น ที่ต้องการแปรรูปวิสาหกิจให้เป็นกิจการของเอกชน โดยการรวมเอาวิสาหกิจที่เป็นบริษัทจำกัด 12 แห่งมาอยู่ภายใต้บริษัทวิสาหกิจแห่งชาติ ทำให้การแปรรูปทำได้ง่ายขึ้น เพราะมารวมอยู่ในที่เดียวกัน โดยมีกรรมการบริษัท ซึ่งมาจากการสรรหาเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจ

เป็นเรื่องมองต่างมุม ใครยืนอยู่ในจุดไหน ก็มองจากจุดนั้นอนาคตจะเป็นเครื่องพิสูจน์ แต่อย่างน้อยก็ยังดีกว่าไม่ทำอะไรปล่อยให้วิสาหกิจแต่ละแห่งอยู่ในสภาพเดิมๆ เป็นสมบัติของชาติที่แฝงด้วยผลประโยชน์ในการจัดซื้อจัดจ้าง.